

การพัฒนาารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของแขวงหลวงพระบาง
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
A Development of Cultural Tourism Management Model in
Luang Prabang Province, Lao PDR

สุดาพร คมทะวง

ACADEMIC JOURNAL

UTTARADIT RAJABHAT UNIVERSITY
<http://research.uru.ac.th>

การพัฒนาารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของแขวงหลวงพระบาง

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

A Development of Cultural Tourism Management Model in

Luang Prabang Province, Lao PDR

สุดาพร คมทะวง*

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของแขวงหลวงพระบาง 2) ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของแขวงหลวงพระบาง 3) พัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของแขวงหลวงพระบาง และ 4) ทดลองใช้รูปแบบและประเมินรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวแขวงหลวงพระบาง กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว กลุ่มประชาชนในแขวงหลวงพระบางและกลุ่มข้าราชการในหน่วยงานรัฐแขวงหลวงพระบางที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยเป็นดังนี้ 1. ผลการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของแขวงหลวงพระบาง ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2. ผลการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของแขวงหลวงพระบาง ตามกรอบการจัดการ 4 M's พบว่า (1) สภาพปัจจุบัน ด้านบุคลากรมีความเหมาะสม ทั้งคุณวุฒิ และวัยวุฒิ สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ด้านงบประมาณรายได้ นำส่งรัฐบาลเป็นผู้รับผิดชอบทั้งหมด ด้านวัสดุ อุปกรณ์มีความพร้อม ด้านวิธีการจัดการส่วนใหญ่รัฐบาลเป็นผู้ดูแลทุกอย่างและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก (2) ปัญหาการจัดการท่องเที่ยว ด้านบุคลากรขาดความรู้และทักษะ ด้านงบประมาณไม่เพียงพอกับการพัฒนา ด้านวัสดุ อุปกรณ์ ป้ายบอกทาง เครื่องมือยังไม่ชัดเจน และไม่เพียงพอ ด้านต้องการให้มีการจัดสรรบุคลากรให้มีจำนวนเหมาะสม ด้านงบประมาณต้องการให้วิธีดำเนินการยังขาดการดำเนินงานที่เป็นระบบ ความต้องการในการจัดการท่องเที่ยว ด้านบุคลากรรัฐสนับสนุนอุปกรณ์ที่จำเป็นให้แก่การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ด้านวัสดุ

* สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

อุปกรณ์ ต้องการทำป้ายแนะนำและสื่อสิ่งพิมพ์ที่หลากหลายภาษา ด้านวิธีดำเนินการต้องการให้มีการติดตามเก็บข้อมูลเพื่อการปรับปรุงการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 3. ผลการพัฒนา รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของแขวงหลวงพระบาง มี 4 รูปแบบคือ 1) รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวด้านบุคลากรมี 3 กิจกรรมคือ กิจกรรมการอบรมมัคคุเทศก์ระดับชาติ กิจกรรมอบรมปลูกจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวและการเป็นเจ้าบ้านที่ดีให้แก่ชุมชน กิจกรรมการอบรมจรรยาบรรณในการขายของใส่บาตร 2) รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวด้านงบประมาณมี 2 กิจกรรมคือ กิจกรรมปรับปรุงระบบการขายบัตรเข้าชมแหล่งท่องเที่ยว พิพิธภัณฑ์ และกิจกรรมผลิตสื่อสัญลักษณ์โฆษณาการท่องเที่ยว 3) รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวด้านวัสดุอุปกรณ์ มี 5 กิจกรรม คือ กิจกรรมปรับปรุงเว็บไซต์ โฆษณาการท่องเที่ยว กิจกรรมผลิตสิ่งโฆษณาเพื่อปลูกจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยว กิจกรรมผลิต VCD, DVD สปอร์ตโฆษณาการท่องเที่ยวทางด้านวัฒนธรรมและประเพณี กิจกรรมจัดทำป้ายบอกเส้นทางท่องเที่ยว ป้ายแนะนำแหล่งท่องเที่ยวทางด้านวัฒนธรรมและ กิจกรรมจัดทำป้ายเรื่องราว (Story) ประวัติแหล่งท่องเที่ยวและแผนที่ในแหล่งท่องเที่ยวพระธาตุภูสี และ 4) รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวด้านวิธีดำเนินการมี 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมอนุรักษ์และส่งเสริมประเพณีใส่บาตรข้าวเหนียว และ กิจกรรมจัดระเบียบผู้ขายของใส่บาตรข้าวเหนียว

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยว, การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, หลวงพระบาง

Abstract

The purpose of this research was to (1) study potentials of cultural tourism in Luang Prabang, (2) study the condition, problems and need of cultural tourism management in Luang Prabang province, (3) develop a model of cultural tourism management in Luang Prabang province and (4) analyze and evaluate models of cultural tourism management in Luang Prabang province in Lao People's Democratic Republic. The results of the study were revealed as follows: 1) Potentials of cultural tourism in Luang Prabang consisting of attraction, accessibility, amenity, accommodation, available package and ancillary service (6 A's) were rated as medium. 2) Condition, problem and need of cultural tourism management in Luang Prabang province in a management framework of man, money, material and management (4M's) found that (1) the current condition of man was suitable for education qualification and sufficient seniority, had an ability to work efficiently, (2) the current condition of money collected from entrance fee of tourist sites were given to the government,

(3) the current condition of material were sufficient and (4) the current condition of management was looked after by the government and also developed all tourism facilities. The identified problems of cultural tourism management were that (1) human resources (man) lacked of knowledge and skills, (2) the money received was not allocated for development, (3) the material for tourism promotion and directional signage were unclear and insufficient and (4) the management lacked of operation systems. The identified need of cultural tourism management were that (1) manpower should be designated and human resources should be aligned with tourism services demand, (2) the government should provide a sufficient budget in supporting tourism, (3) sign boards and tourism marketing tools should be interpreted in multiple languages and (4) tourism research should be conducted for a future improvement of tourism management. 3) This research was found that four cultural tourism management forms in Luang Prabang province were as of man, money, material and management. 4) The results of the analysis and evaluation of cultural tourism management models/forms in Luang Prabang province led to some activities that were implemented within four months: (1) three activities of human resources tourism management were carried out such as training for national tour guides, training on public awareness and being a good host; and training on ethics for small entrepreneurs who were selling food and snacks for alms giving. (2) There were two activities in money tourism management forms carried out such as the improvement of tourist entrance fees at the national museum by using a barcode system and producing t-shirts for sale as well as tourism marketing. (3) Five activities in material tourism management forms were implemented which were improving the Luang Prabang tourism website, producing tourism marketing materials for creating tourism public awareness such as t-shirts and cotton bags, producing a short VCD, DVD for tourism marketing and promotion, installing a direction billboard and information board at a tourist site, installing a sign board of the history of a cultural tourism site, and a map board was located at the bottom of Phousi hill. (4) Two activities in tourism management forms were carried out for instance conservation and promotion of traditional alms giving and coordination of food and snack sellers for alms giving.

Keywords: Model of tourism management, Cultural tourism, Luang Prabang

บทนำ

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนับเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่ได้นำวัฒนธรรมมาเป็นจุดขายเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวอเมริกันและแอฟริกา (ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว, 2555: 26) นอกจากนี้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมยังเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สำคัญต่อชุมชนเนื่องจากเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณีของชุมชน ดังนั้นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนถือว่าเป็นแนวทางที่ดีเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ปัจจุบันได้รับความนิยมจากการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น (เกศินี พรหมบุตร, 2554 : 17) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย มีแหล่งท่องเที่ยว 1,926 แห่ง เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจำนวน 807 แห่ง (Tourism Development, 2014 : 24) ในปี พ.ศ. 2556 สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้รับการคัดเลือกจากสภาบริหารการค้าและการท่องเที่ยวของสหภาพยุโรปให้เป็นประเทศที่น่าท่องเที่ยวมากที่สุดในโลก เนื่องจากเป็นเมืองการท่องเที่ยวที่ไม่เอาเปรียบนักท่องเที่ยว มีความยุติธรรม มีจรรยาบรรณ มีการรับประกันความปลอดภัยการท่องเที่ยวที่ตระหนักในการปกป้องและสามารถรักษามรดกเชิงวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี (The Europeans, 2013 : 17) เมืองหลวงพระบางนับเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความสนใจมากจากนักท่องเที่ยวเป็นอันดับสองรองจากนครหลวงเวียงจันทน์ ด้วยเอกลักษณ์ของความเป็นเมืองแห่งวัฒนธรรมที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ เป็นแหล่งอารยธรรมของชาติ เป็นศูนย์กลางทางศิลปวัฒนธรรม ประเพณี มีความงดงามทางสถาปัตยกรรมและวิถีวัฒนธรรมของผู้คนที่เป็นจุดเด่นของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เมืองหลวงพระบางได้ถูกกำหนดให้เป็นเมืองมรดกโลกในปี พ.ศ. 2549 จากความโดดเด่นที่มีคุณค่าทางมรดกจึงเป็นสาเหตุดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาสู่ตัวเมือง การเจริญเติบโตของการท่องเที่ยวมีผลต่อการสร้างรายได้ ทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น และทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกละเอียดอ่อนไปเกี่ยวกับเอกราชและความภาคภูมิใจของท้องถิ่นในด้านวัฒนธรรมและมรดกของเมืองหลวงพระบาง

อย่างไรก็ตามแม้การท่องเที่ยวจะสร้างรายได้และงานแก่ประชาชน แต่ก็ก็นำมาซึ่งปัญหาการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่กำลังเกิดขึ้นเช่นกัน จำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อป้องกันไว้ล่วงหน้า โดยเฉพาะเมืองหลวงพระบางที่เป็นจุดเสี่ยงต่อการเปลี่ยนแปลงที่มาจากภายนอก การขยายตัวของก่อสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ทำให้มีความต้องการที่เพิ่มมากขึ้น ผลกระทบจากการท่องเที่ยวและการก่อสร้างสามารถก่อให้เกิดความสูญเสียด้านสังคมและแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ของแขวงหลวงพระบาง (บุญคง คุตท้าว, 2006 : 10)

จากสภาพการปฏิบัติงานของแผนกแถลงข่าววัฒนธรรมและท่องเที่ยวแขวงหลวงพระบาง พบว่าบุคลากรด้านการท่องเที่ยวยังไม่เพียงพอ บุคลากรจำนวนหนึ่งไม่มีความรู้ไม่ได้สำเร็จการศึกษา ในสาขาวิชา หรือสาขาวิชาใกล้เคียงเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยตรง แต่จะเป็นการอบรมในระยะสั้นเท่านั้น ในส่วนงบประมาณก็มีไม่เพียงพอต่อการปรับปรุงสถานที่แหล่งท่องเที่ยวจึงทำให้สถานที่ท่องเที่ยวจำนวนหนึ่งไม่ได้รับการปรับปรุงคุณภาพ รายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวทั้งหมดเข้าหารัฐบาล 100 % ตามกฎหมายคุ้มครองงบประมาณ ดังนั้นงบประมาณที่รัฐจัดสรรให้จึงไม่เพียงพอต่อการสนับสนุนการโฆษณา งบประมาณ การฝึกอบรมของพนักงาน รวมถึงงบประมาณที่ได้เป็นภาพรวมไม่ได้แยกเป็นระบบในแต่ละหน่วยอย่างชัดเจน นอกจากนี้หน่วยงานที่ดูแลเรื่องการท่องเที่ยวก็ไม่เพียงพอต่อความต้องการ ระบบการเก็บรายได้จากขายบัตรเข้าชมยังไม่เป็นระบบที่ชัดเจน และยังไม่มียุทธศาสตร์ แผนที่ เรื่องราวประวัติเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว และการโฆษณายังไม่สามารถเข้าถึงตลาดต้นทางหรือคู่สัญญาประกอบธุรกิจท่องเที่ยวโดยตรง

การพัฒนา รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในการรักษารูปแบบการดำรงชีวิตและวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม สถาปัตยกรรม อาคารต่างๆ เช่น การออกแบบที่พัก โรงแรมต้องอยู่ในเกณฑ์การเป็นมรดกโลก เพื่อรักษาประวัติศาสตร์ของชุมชนและรักษาวิถีวัฒนธรรมของแท้ดั้งเดิมไว้สำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งการท่องเที่ยวที่หลวงพระบางยังไม่มีรูปแบบหรือวิธีการจัดการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรมตามหลักวิชาการ ถ้าไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดและกฎเกณฑ์การเป็นเมืองมรดกโลกจากองค์การ UNESCO ผลที่ตามมาเมืองหลวงพระบางอาจจะได้ถูกถอดถอนออกจากการเป็นเมืองมรดกโลก ทำให้สูญเสียความเป็นเอกลักษณ์และความเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับโลก ดังนั้นผู้วิจัยร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญในการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยการพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการแหล่งมรดกโลก ให้ดำรงรักษาความเป็นมรดกโลกไว้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

3. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

4. เพื่อนำรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไปสู่การปฏิบัติและประเมินรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 ศักยภาพการท่องเที่ยวของแขวงหลวงพระบาง ใน 6 ด้าน ดังนี้ 1) สิ่งดึงดูดการท่องเที่ยว (Attractions) 2) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibilities) 3) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) 4) รายการนำเที่ยวที่มีในปัจจุบัน (Available packages) 5) กิจกรรม (Activities) 6) สิ่งอำนวยความสะดวกในการบริการต่างๆ (Ancillary Services)

1.2 ศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการ ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตามองค์ประกอบของ 4M ประกอบด้วย 1) ด้านบุคคล (Man) 2) ด้านงบประมาณ (Money) 3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material) และ 4) ด้านวิธีดำเนินการ (Management)

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ของแขวงหลวงพระบาง ประกอบด้วย กลุ่มหลัก 2 กลุ่ม ดังนี้ (1) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวแขวงหลวงพระบาง (2) กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว กลุ่มย่อย 4 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มธุรกิจบริษัทท่องเที่ยวจำนวน 68 คน 2) กลุ่มธุรกิจโรงแรมจำนวน 70 คน และธุรกิจเฮือนพัก จำนวน 320 คน 3) กลุ่มธุรกิจร้านอาหาร จำนวน 188 คน และ 4) กลุ่มรถรับจ้าง จำนวน 85 คน รวมทั้งหมด 731 คน

1.2 ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของแขวงหลวงพระบาง ประกอบด้วย 2 คือ

(1) นักท่องเที่ยว จำนวน 170 คน โดยการเลือกแบบบังเอิญจากผู้ที่มาเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยว (2) กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว 4 กลุ่มย่อย คือ 1) ธุรกิจบริษัท

ท่องเที่ยวจำนวน 62 คน 2) ธุรกิจโรงแรมและธุรกิจเรือนพักจำนวน 114 คน 3) ธุรกิจร้านอาหารจำนวน 44 คน และ 4) รถรับจ้างจำนวน 35 คน โดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นตามประเภทของธุรกิจ

1.3 ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง คือ

1) กลุ่มที่ศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของแขวงหลวงพระบาง โดยการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวต่างประเทศ และผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว กลุ่มประชาชนท้องถิ่น 2) กลุ่มที่ศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของแขวงหลวงพระบาง คือ กลุ่มข้าราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว ได้แก่ ธุรกิจบริษัทท่องเที่ยว ธุรกิจโรงแรมและเรือนพัก ธุรกิจร้านอาหาร กลุ่มผู้ประกอบการรถรับจ้าง นักท่องเที่ยวต่างประเทศ ประชาชนท้องถิ่น 3) กลุ่มพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของแขวงหลวงพระบาง มี 3 กลุ่มหลัก คือข้าราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว และประชาชนท้องถิ่น

1.4 ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนำรูปแบบไปทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแขวงหลวงพระบาง ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยแยกเป็น

1.5 กลุ่มพัฒนารูปแบบคือ กลุ่มข้าราชการ ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น

1.6 กลุ่มประเมินผลรูปแบบการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 3 กลุ่ม คือ กลุ่มข้าราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้อง กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว กลุ่มแม่ค้าที่ขายสินค้าในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามศักยภาพ แบบประเด็นการสัมภาษณ์ศักยภาพการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม สภาพ ปัญหาและความต้องการในการจัดการการท่องเที่ยว และสนทนากลุ่มเกี่ยวกับประเมินผลรูปแบบ

3. วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แขวงหลวงพระบาง เพื่อทราบถึงศักยภาพใน 6 ด้าน ใช้วิธีศึกษาเชิงวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary analysis) สัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แขวงหลวงพระบาง และเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

3.2 ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แขวงหลวงพระบาง โดยใช้วิธี สัมภาษณ์เชิงลึก แล้วนำข้อมูลที่ได้ในขั้นตอนที่ 1 และ

ขั้นตอนที่ 2 มาสังเคราะห์ เพื่อนำเสนอในการประชุมระดมความคิดเพื่อสรุปผลความต้องการในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แขวงหลวงพระบาง

3.3 ขั้นตอนที่ 3 พัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แขวงหลวงพระบาง โดย วิเคราะห์จาก ขั้นตอนที่ 1 และ 2 เพื่อสรุปศักยภาพ สภาพ ปัญหา และความต้องการในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำเสนอในการประชุมระดมความคิด เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกัน รวมถึงให้กลุ่มตัวอย่างเสนอกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาสร้างรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวแล้วนำจัดลำดับความสำคัญของโครงการ

3.4 ขั้นตอนที่ 4 นำรูปแบบที่ได้สู่การปฏิบัติและประเมินรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของแขวงหลวงพระบาง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล เชิงปริมาณ ใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม พบว่า นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการ มีความคิดเห็นว่าศักยภาพการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=1.80$, $S.D=0.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) ด้านศักยภาพการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ด้านสิ่งดึงดูดการท่องเที่ยวในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การให้บริการด้านการท่องเที่ยวของภาครัฐ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=2.07$) ในขณะที่สินค้าท้องถิ่นสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=1.22$) ผลจากการศึกษาได้รับการยืนยันจากการสัมภาษณ์ว่า แหล่งท่องเที่ยวในหลวงพระบางมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวทำให้ความต้องการเรียนรู้และวัฒนธรรมของหลวงพระบางเป็นสิ่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ไม่เหมือนใคร ศิลปวัฒนธรรมโดดเด่น มีประวัติศาสตร์ มีอาหารการกินที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ โรงแรมที่พักมีมากมีคุณภาพ ตั้งแต่ระดับราคาต่ำไปจนระดับราคาสูง มีข้อเสนอแนะว่าลักษณะรูปแบบของโรงแรมเปลี่ยนไปจากลักษณะบ้านพักเดิมควรจะคงสภาพเดิมไว้ไม่ควรมีการตกแต่งตามแบบที่พักจากต่างชาติจะทำให้เสียความเป็นเอกลักษณ์ 2) ด้านศักยภาพการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ป้ายบอกเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวและบอกระยะทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวชัดเจน มีค่าเฉลี่ย สูงที่สุด ($\bar{X}=2.23$) ในขณะที่การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวโดยเครื่องบิน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=1.40$) ผลการศึกษาเชิงปริมาณให้ผลที่แตกต่างจากเชิงคุณภาพ โดย

ผลจากการสัมภาษณ์ได้ให้ความสำคัญกับการบริการการเดินทางได้หลายทาง แต่การบอก รายละเอียดในการเดินทางนั้นไม่พร้อมใช้ และยังไม่เป็นหลักการสากลที่ทุกคนสามารถเข้าใจ ดังนั้น ป้ายบอกทาง การเดินทางต่างๆ จะต้องเป็นระเบียบที่มีการจัดการเพื่อให้เข้าใจตรงกันและให้ความสะดวก กับนักท่องเที่ยว 3) ด้านศักยภาพการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การบริการห้องน้ำที่สะอาดและเพียงพอ มีค่าเฉลี่ยสูง ที่สุด ($\bar{X} = 2.12$) ในขณะที่ร้านอาหารในแหล่งท่องเที่ยวมีเพียงพอ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 1.54$) ใน ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยว นั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้บริการข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์โดยผ่านสื่อต่างๆ ด้านการบริการเพื่ออำนวยความสะดวก ระบบสาธารณูปโภค ต่างๆ ยังต้องมีการพัฒนาปรับปรุง 4) ด้านศักยภาพการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมด้านรายการนำเที่ยว ที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มี 2 ข้อ มีค่าเฉลี่ยสูง ที่สุด คือภาษาของไกด์ มัคคุเทศก์ท้องถิ่น ($\bar{X} = 1.88$) และรายการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับแหล่ง ท่องเที่ยวอื่นๆ ในแขวงและนอกแขวง ($\bar{X} = 2.12$) ในขณะที่ไกด์ มัคคุเทศก์ท้องถิ่นมีความรู้ ความสามารถ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 1.75$) ในด้านรายการนำเที่ยวที่มีอยู่ในปัจจุบันของหลวงพระ บางนั้น หน่วยงานที่จัดการท่องเที่ยวได้มีรูปแบบรายการในแต่ละช่วงฤดูกาล หรือเป็นโปรแกรมที่ น่าสนใจ รวมทั้งการให้บริการต่างๆ โดยผ่านบริษัทนำเที่ยว ที่มีการกำหนดราคา ความเชื่อมโยงของ แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ อยู่ในระดับที่ดี แต่ควรต้องมีการปรับปรุงเพื่อให้เกิดรูปแบบที่เป็นมาตรฐานใน ทุกด้าน โดยผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องให้ความสำคัญ 5) ด้านศักยภาพการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมด้าน กิจกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า กิจกรรมที่จะไปเยี่ยมโรงงาน และศูนย์การศึกษาต่างๆ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 2.29$) ในขณะที่กิจกรรมเที่ยวชมตัวแบบอาคารที่ ขึ้นบัญชีเป็นมรดกโลก มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 1.55$) ในด้านกิจกรรมของการท่องเที่ยวในหลวงพระ บางนั้น หน่วยงานที่จัดกิจกรรมได้มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมต่างๆ มีการจัด กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศิลปะประเพณีในช่วงเทศกาลตามปฏิทินของสำนักงานการท่องเที่ยว หรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 6) ด้านศักยภาพการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการ บริการต่างๆ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การให้บริการระบบการ คมนาคมที่มีประสิทธิภาพมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 2.34$) ในขณะที่การให้บริการเช่ารถ เช่น รถตุ๊กตุ๊ก รถไฟฟ้าในตัวเมือง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 1.62$) ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริการด้านที่ พักมีเพียงพอและหลายระดับ มีการบริการธนาคารแก่นักท่องเที่ยว การแลกเปลี่ยนเงิน บริการเงินด่วน การจัดประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทางต่างๆ การให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือเดินทาง และความปลอดภัยในทุกด้านของนักท่องเที่ยว

2. ผลการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของแขวงหลวงพระบาง ตามกรอบ 4 M's

2.1 สภาพทั่วไปของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประกอบด้วย

1) ด้านบุคลากร (Man) พบว่า บุคลากรภาครัฐมีความสามารถ มีความรับผิดชอบ ทำงานเป็นทีม มีแนวคิดและความสามารถในวิชาเฉพาะเกี่ยวกับการท่องเที่ยว มีการศึกษาจบตรงสายงานและวิชาเฉพาะที่สัมพันธ์กับการท่องเที่ยว สามารถพูดภาษาต่างประเทศได้ บุคลากรที่ทำงานด้านการบริการที่โรงแรม เรือนพักและร้านอาหาร จำนวนหนึ่งได้รับการอบรมด้านการบริการที่จัดขึ้นโดยภาครัฐ ศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพการท่องเที่ยวลานิด (LANITH) และองค์การที่ไม่ขึ้นกับรัฐบาล (Non-Government Organization : NGO) ผู้ให้บริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวได้รับการอบรมระยะสั้น ในภาพรวมด้านบุคลากรมีความเหมาะสม ทั้งคุณวุฒิ และวัยวุฒิ สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ 2) ด้านงบประมาณ (Money) พบว่า งบประมาณที่ใช้ในการพัฒนาจัดสรรมาจากรัฐบาล และเงินกองทุนส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ได้มาจากการเก็บค่าธรรมเนียมจากนักท่องเที่ยวที่ผ่านจากบริษัททัวร์ การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว ได้รับการสนับสนุนกิจกรรมในโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นเงินกู้ยืมจากธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB) ส่วนค่าธรรมเนียมค่าบริการเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมดจะต้องนำส่งรัฐให้คลังของแขวงทั้งหมดแล้วรัฐบาลจะเป็นผู้จัดสรรให้กับแหล่งท่องเที่ยว การบูรณะซ่อมแซมเป็นความรับผิดชอบของแผนกแถลงข่าว วัฒนธรรม และท่องเที่ยว ในภาพรวมด้านงบประมาณรายได้จากการท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะนำส่งรัฐบาลเป็นผู้รับผิดชอบทั้งหมด 3) ด้านวัสดุ อุปกรณ์ (Material) พบว่า ที่พักมีหลายระดับ อาหารมีหลากหลาย พาหนะขนส่งมีหลายประเภท การผลิตสิ่งสิ่งพิมพ์มีความหลากหลาย มีเว็บไซต์ วิทยุทัศน์ มีบริการรถยนต์ที่แล่นด้วยแบตเตอรี่ (EV green car) ตามแหล่งท่องเที่ยวเพื่อความสะดวกในการเดินทางของนักท่องเที่ยว สถานที่ให้บริการบางแห่งมีอุปกรณ์อำนวยความสะดวก เช่น ตู้บริการเงินสด (ATM), สัญญาณ WiFi และ วิทยุสื่อสาร 4) ด้านวิธีดำเนินการ (Management) พบว่า แผนกแถลงข่าว วัฒนธรรม และท่องเที่ยวมีความรับผิดชอบโดยตรงในการวางแผนประชาสัมพันธ์และจัดการการท่องเที่ยว รวมถึงการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน โดยการจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่หลวงพระบาง มีการบริหารจัดการเป็น 3 กลุ่ม คือ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยรัฐบาลและเอกชน และการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยรัฐบาล ในภาพรวมด้านวิธีดำเนินการส่วนใหญ่รัฐบาลเป็นผู้ดูแลและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกมีจำนวนน้อยที่ชุมชนและเอกชนเข้าไปมีส่วนร่วมดำเนินการ

2.2 ปัญหาการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ แขวงหลวงพระบาง ตามกรอบ 4 M's ประกอบด้วย 1) ด้านบุคลากร (Man) พบว่า ชุมชนขาดความตระหนักในการรักษาทรัพยากรในการท่องเที่ยว ขาดความรู้เรื่องการท่องเที่ยว บางชุมชนไม่มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว เช่น การนำประเพณีดั้งเดิมมาปรับปรุงฟื้นฟู คนรุ่นใหม่มีจำนวนหนึ่งขาดการอนุรักษ์ประเพณีดั้งเดิม แต่ นำวิถีชีวิตชาวตะวันตกมาใช้ เช่น การแต่งกายแบบสมัยใหม่ บุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่เพียงพอกับความต้องการส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน บุคลากรจำนวนหนึ่งไม่ได้รับการอบรมเต็มที่ การให้ข้อมูลของผู้ประกอบการเพื่อแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวยังไม่เพียงพอ มีการเอาเปรียบของผู้ประกอบการโดยสารถหรือโรงแรมร้านค้าส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว 2) ด้านงบประมาณ (Money) พบว่า ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาการท่องเที่ยวไม่เพียงพอ เช่น การประชาสัมพันธ์ทั้งในและต่างประเทศ การพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว 3) ด้านวัสดุ อุปกรณ์ (Material) พบว่า ป้ายบอกทาง สิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้ง เครื่องมือสื่อสาร เครื่องมือประชาสัมพันธ์ ยังไม่ชัดเจนและไม่เพียงพอ ผู้ประกอบการจำนวนหนึ่งยังไม่มีอุปกรณ์ให้บริการ เช่น เครื่องส่ง-รับ Fax สัญญาณ WiFi เครื่องถ่ายเอกสาร บางแห่งอุปกรณ์ภาษาที่ใช้ไม่ได้มาตรฐานและไม่สะอาด รวมทั้งอุปกรณ์ช่วยเหลือความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว ไม่เพียงพอ 4) ด้านวิธีดำเนินการ (Management) พบว่า ขาดการดำเนินงานที่เป็นระบบ เช่น ราคาสินค้าและบริการมีการตัดราคาเพื่อแย่งลูกค้า การอธิบายเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวไม่เป็นไปตามแนวทางเดียวกัน กิจกรรมไม่เป็นไปตามโปรแกรมที่ตกลงกับนักท่องเที่ยว ชุมชนขาดการมีส่วนร่วมกับภาครัฐในการจัดการการท่องเที่ยว มีการฝ่าฝืนกฎระเบียบของรถยนต์สาธารณะที่เข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่บางแห่งไม่อนุญาตให้รถยนต์เข้าไป อีกทั้งชุมชนไม่มีรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นของชุมชน ยังต้องพึ่งพิงรูปแบบหรือกิจกรรมจากบริษัทนำเที่ยว ไม่มีมัคคุเทศก์ในชุมชน บรรยายแนะนำข้อมูลการท่องเที่ยวประเพณีวัฒนธรรมของชุมชน การจัดทำแผนที่ท่องเที่ยวหน่วยงานต้องจัดหางบสนับสนุนในการจัดทำเอง เพียงแต่ภาครัฐให้ลิขสิทธิ์บริษัทในการจัดทำ ดังนั้นควรทำแผนที่ของงบประมาณการสนับสนุนการดำเนินการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.3 ความต้องการในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของแขวงหลวงพระบาง ตามกรอบ 4M's ดังนี้ 1) ในด้านบุคลากร (Man) พบว่าต้องการให้มีการจัดสรรคนให้เหมาะสม มีความรู้ความสามารถในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว กำหนดความรับผิดชอบในหน้าที่ให้ชัดเจน และสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการให้บริการกับนักท่องเที่ยว ต้องการให้ภาครัฐจัดให้มีการอบรมเสริมความรู้ให้กับผู้ประกอบการและประชาชนท้องถิ่น เพื่อความเข้าใจและเห็นความสำคัญ

ของการท่องเที่ยว ให้มีการประเมินความรู้ของผู้นำเที่ยวแต่ละปี จัดให้มีการอบรมเสริมความรู้ให้ผู้นำเที่ยว (มัคคุเทศก์) มรดกโลก ประจำปี อบรมให้ทุกภาคส่วนได้รับรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการรักษามรดกทางด้านวัฒนธรรม ส่งเสริมให้ภาคธุรกิจเห็นสำคัญของโฆษณาประชาสัมพันธ์ด้านการตลาดท่องเที่ยวลดการพึ่งพิงจากภาครัฐ ให้มีการทำวิจัยเพื่อรวบรวมประวัติแหล่งท่องเที่ยวทางด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและปราชญ์ผู้รู้ที่ดำรงชีวิตที่หลวงพระบาง มีการอบรมปลูกจิตสำนึกให้เห็นคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์วัฒนธรรม จัดกิจกรรมอบรมการวางแผนการท่องเที่ยวให้แก่เจ้าหน้าที่ในทุกระดับ อบรมการใช้ระบบซอฟต์แวร์ GIS และ GPS ใช้ในการวางแผนและจัดสรรแหล่งท่องเที่ยว จัดอบรมการย้อมผ้าจากสีธรรมชาติให้แก่ชุมชน อบรมการปรุงอาหารพื้นบ้านให้ถูกสุขลักษณะและคงความเป็นหลวงพระบางดั้งเดิม และการปรับปรุงผลิตภัณฑ์จักสานให้สอดคล้องกับเอกลักษณ์ท้องถิ่น 2) ในด้านงบประมาณ (Money) ต้องการให้รัฐจัดสรรงบประมาณสนับสนุนอุปกรณ์ที่จำเป็นในด้านสารสนเทศเพื่อใช้ในการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวให้ครอบคลุมสอดคล้องกับการขยายตัวของการท่องเที่ยว มีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มขึ้น จัดให้มีการใช้बाโค้ดเพื่อเก็บค่าเข้าชมแหล่งท่องเที่ยว จัดซื้ออุปกรณ์เพื่อบันทึกข้อมูล อุปกรณ์สำรวจพื้นที่เพิ่มทุนทางด้านวิชาการให้กับชุมชน กองทุนหมุนเวียนกองทุนเงินกู้ในการส่งเสริมการผลิตสินค้าท้องถิ่นที่มีศักยภาพ เพิ่มงบประมาณปรับปรุงอาคารประวัติศาสตร์ เรือนโบราณที่เป็นรูปทรงของลาวหรือของหลวงพระบางที่ถูกบรรจุในบัญชีขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกให้กลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวโดยการทำบัตรเข้าชมและจำหน่ายขายในระบบการขายตั๋วเข้าชมแบบประตูเดียว 3) ในด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material) ทำป้ายแนะนำ ป้ายชี้บอกระยะทางเข้าถึงตลอดแนวเส้นทางท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณสุขปลอดภัยและสื่อสิ่งพิมพ์ที่หลากหลายภาษา ต้องการให้ภาคธุรกิจเอาใจใส่และเห็นความสำคัญของโฆษณาประชาสัมพันธ์ด้านการตลาดท่องเที่ยว ต้องการผลิตของที่ระลึก ปรับปรุงเว็บไซต์ให้ทันสมัย สร้างโปรแกรม Application ที่สามารถใช้กับโทรศัพท์มือถือและ แท็บเล็ต ในทุกระบบ สร้างช่องทางเพื่อโฆษณาผ่านทางอินเทอร์เน็ต 4) ในด้านวิธีการจัดการ (Management) ต้องการอบรมการเขียนแผนพัฒนาส่งเสริมและคุ้มครองจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยว ปรับปรุงระบบการเก็บรวบรวมข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยว การจัดทำของที่ระลึก จัดการประกวดอาหารพื้นเมือง คุ้มครองแกะสลักที่เป็นศิลปะสถาปัตยกรรมพื้นบ้าน การจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวแบบเหมาจ่ายรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับมรดกด้านการท่องเที่ยว การสร้างและเผยแพร่ระเบียบด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พัฒนาความร่วมมือระหว่างสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวและสมาคมโรงแรมและร้านอาหาร ให้มีการจัดเวทีพบปะแลกเปลี่ยนระหว่างภาครัฐ เอกชนและชุมชนเพื่อจัดทำแผน

ความร่วมมือ จัดโครงการร่วมมือการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ มีการติดตามและประเมินผล
คุณภาพการบริการของภาครัฐและธุรกิจหลังจากการจัดกิจกรรมพัฒนา มีการกำหนดตัวชี้วัดและ
รูปแบบการรายงานคุณภาพของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว

3. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตามกรอบ 4 M's ได้แก่

(1) รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านบุคลากร ประกอบด้วย

- 1) กิจกรรมอบรมมัคคุเทศก์ระดับชาติ
- 2) กิจกรรมอบรมปลูกจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวและการเป็นเจ้าบ้านที่ดีให้แก่ชุมชน
- 3) กิจกรรมอบรมจรรยาบรรณในการขายของใส่บาตร

(2) รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านงบประมาณ ประกอบด้วย

- 1) กิจกรรมปรับปรุงระบบการขายบัตรเข้าชมแหล่งท่องเที่ยว พิพิธภัณฑ์
- 2) กิจกรรมผลิตสื่อสัญลักษณ์เพื่อจำหน่ายและโฆษณาการท่องเที่ยว

(3) รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านวัสดุ อุปกรณ์ ประกอบด้วย

- 1) กิจกรรมปรับปรุงเว็บไซต์ โฆษณาการท่องเที่ยว
- 2) กิจกรรมผลิตสื่อโฆษณาเพื่อปลูกจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยว เช่น เสื้อ กระเป๋าผ้า
- 3) กิจกรรมผลิต VCD, DVD สปอร์ต โฆษณาการท่องเที่ยวทางด้านวัฒนธรรมและ

ประเพณี

- 4) กิจกรรมจัดทำป้ายบอกเส้นทางท่องเที่ยว ป้ายแนะนำแหล่งท่องเที่ยวทางด้าน

วัฒนธรรม

- 5) กิจกรรมจัดทำป้ายเรื่องราว (Story telling) ประวัติแหล่งท่องเที่ยวและแผนที่

ในแหล่งท่องเที่ยว พระธาตุภูสี

(4) รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านวิธีการจัดการ มี 2 กิจกรรม ดังนี้

- 1) กิจกรรมอนุรักษ์และส่งเสริมประเพณีใส่บาตรข้าวเหนียว
- 2) กิจกรรมจัดระเบียบผู้ขายของใส่บาตรข้าวเหนียว

4. ผลการทดลองใช้รูปแบบและประเมินรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มี 4 รูปแบบ ดังนี้ 1) รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านบุคลากร 1.กิจกรรมการอบรมมัคคุเทศก์ระดับชาติ เป็นการพัฒนาบุคลากรในแขนงการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับการขยายตัวของบริการและทำให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น วิธีดำเนินกิจกรรม โดยการจัดอบรมผู้ประกอบการ บุคลากร ดำเนินการ 45 วัน มี 22 รายวิชา ผู้เข้าร่วมอบรมได้รับรู้เนื้อหาสาระเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมา ประเพณี วัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยว สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการบริการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี 2.กิจกรรมอบรมปลูกจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวและการเป็นเจ้าบ้านที่ดีให้แก่ชุมชน พบว่าการอบรมทำให้ชุมชน ผู้ประกอบการมีความรู้เกี่ยวกับมารยาทวิธีการในการต้อนรับนักท่องเที่ยวผู้มาเยือน อย่างถูกวิธีรักษาวัฒนธรรมของท้องถิ่น โดยสามารถนำไปปฏิบัติ ได้อย่างเหมาะสม 3. กิจกรรมการอบรมจรรยาบรรณในการขายของใส่บาตร เป็นการปลูกจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวในการเป็นเจ้าบ้านที่ดี การมีจรรยาบรรณในการบริการนักท่องเที่ยวให้แก่ประชาชน ในการขายของอย่างเป็นธรรม รู้จักการนำเสนอสินค้า อาหารที่ไม่หมดอายุและยังเป็นการให้ความรู้แก่ชาวบ้านให้รู้จักมารยาทในการต้อนรับแขกบ้านแขกเมือง รักษาวัฒนธรรม ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น สอดแทรกเรื่องคุณธรรมในการประกอบอาหาร 2) รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านงบประมาณ 1. กิจกรรมปรับปรุงระบบการขายบัตรเข้าชมแหล่งท่องเที่ยว พิชิตภัยพิบัติ ด้วยการนำระบบบาร์โค้ด ที่ทันสมัยสามารถตรวจสอบการเงินด้วยระบบออนไลน์ มีความสะดวก โปร่งใส สามารถเป็นฐานข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าชมได้อย่างชัดเจน 2.กิจกรรมผลิต สื่อสัญลักษณ์เพื่อจำหน่ายและโฆษณาการท่องเที่ยว โดยการจัดทำสื่อมีข้อความเขียน คือ “หลวงพระบางความประทับใจที่ไม่มีวันสิ้นสุด” และ “Luang Prabang Timeless Destination” 3) รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านวัสดุ อุปกรณ์ 1. กิจกรรมปรับปรุงเว็บไซต์ โฆษณาการท่องเที่ยว โดยปรับปรุงเป็นระยะเวลา 5 เดือน เนื้อหาในเว็บไซต์ประกอบด้วยข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ประวัติเรื่องราวของหลวงพระบาง ประเภทกิจกรรม สิ่งที่ต้องทำ สิ่งที่ต้องซื้อเพื่อเป็นของฝาก สถานที่พัก ร้านอาหาร ประเภทอาหารแนะนำและที่อยู่ติดต่อสำคัญ รายละเอียดต่างๆ ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยว บุญประเพณี อาหารลาว ชนเผ่า 2. กิจกรรมผลิตสื่อโฆษณาเพื่อปลูกจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยว เป็นการพัฒนาด้านวัสดุอุปกรณ์ จัดทำขึ้นเพื่อโฆษณาการท่องเที่ยวของแขวงหลวงพระบางมีข้อความเขียนลงบนเสื้อและกระเป๋า “Help us to protect tourism heritages” ให้มีการปกป้องรักษามรดกเพื่อการท่องเที่ยว 3. กิจกรรมผลิต VCD, DVD สปอร์ตโฆษณาการท่องเที่ยว เพื่อมุ่งเน้นในการโฆษณาดังดูด

นักท่องเที่ยวทั้งภายในและต่างประเทศได้รู้จักประเพณีของชาวหลวงพระบาง 4. กิจกรรมจัดทำป้ายบอกเส้นทางท่องเที่ยวและป้ายแนะนำแหล่งท่องเที่ยวทางด้านวัฒนธรรม เพื่อมุ่งหวังที่จะตอบสนองการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวของแขวงหลวงพระบาง ให้นักท่องเที่ยวได้ทราบข้อมูลระยะทาง เพื่อความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งภายหลังการติดตั้งป้ายชี้บอกแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวก็มีความสะดวก สามารถเดินทางเข้าถึงด้วยตนเองได้ 5. กิจกรรมจัดทำป้ายเรื่องราว (Story telling) ประวัติแหล่งท่องเที่ยวและแผนที่ในแหล่งท่องเที่ยว พระธาตุภูสี พบว่าเป็นการเสนอข้อมูลให้นักท่องเที่ยวได้ทราบเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของพระธาตุภูสีและแนะนำจุดท่องเที่ยวตลอดแนวจากจุดเริ่มต้นถึงจุดสุดท้ายให้นักท่องเที่ยวได้ทราบก่อนเดินขึ้นบันได 328 ขั้น ที่จะไปชมวิวิวทิวทัศน์ตัวเมือง ไหว้พระธาตุภูสีและชมพระอาทิตย์ตกดิน 4) รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านการจัดการ 1. กิจกรรมอนุรักษ์และส่งเสริมประเพณีใส่บาตรข้าวเหนียว เป็นการอนุรักษ์ รักษาประเพณีการใส่บาตร ให้มีระเบียบ เกิดความศรัทธาทั้งผู้ทำบุญ 2. กิจกรรมจัดระเบียบผู้ขายของใส่บาตรข้าวเหนียว ได้มีการจัดระเบียบผู้ขายของใส่บาตรข้าวเหนียวให้กับนักท่องเที่ยว เป็นการควบคุมอาหารและคุณภาพของอาหารให้พระมีการตั้งกฎระเบียบบดทลงโทษให้แก่ค้าขายของที่ขายของไม่เป็นระเบียบตามสถานที่จัดไว้การสร้างกฎระเบียบการจัดโซนขายเครื่องใส่บาตรและ ให้นักท่องเที่ยวสามารถหาซื้อของใส่บาตรได้อย่างสะดวกขึ้น

5. ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แขวงหลวงพระบาง พบว่า 1) ด้านบุคลากร เป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวได้ครอบคลุม ให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในแขวงหลวงพระบางมีความพึงพอใจเพราะได้รับข้อมูลเนื้อหาสาระเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ประเพณี วัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยว ใน สปป.ลาว มากขึ้นจากมัคคุเทศก์และชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวนั้น ส่วนมัคคุเทศก์ก็มีความรู้ความมั่นใจในการแนะนำให้ข้อมูลและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ส่วนพนักงานภาครัฐและผู้ประกอบการธุรกิจ มีความเข้าใจในการจัดการการท่องเที่ยวและวางแผนเกี่ยวกับท่องเที่ยวในอนาคตให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยมองผ่านทัศนยะของนักท่องเที่ยว และความสามารถสร้างแผนการจัดการให้สอดคล้องกับกระแสการท่องเที่ยวได้ 2) ด้านงบประมาณ พบว่า การดำเนินกิจกรรมระบบบาร์โค้ดทำให้ระบบการเก็บเงินมีความสะดวก รวดเร็ว โปร่งใสเพราะสามารถตรวจสอบจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าชมแต่ละแหล่งได้ชัดเจน และสามารถเป็นฐานข้อมูลเกี่ยวกับจำนวน นักท่องเที่ยวที่เข้าชมในแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง 3) ด้านวัสดุ อุปกรณ์ พบว่า นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่น ประวัติความเป็นมาของ

สถานที่ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี ที่มีเอกลักษณ์ของหลวงพระบางโดยโฆษณาผ่านสื่อออนไลน์ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และชัดเจน โดยที่สามารถศึกษาข้อมูลก่อนการเดินทางจากระบบออนไลน์ จาก Social Media ก่อนที่จะตัดสินใจมาท่องเที่ยว นอกจากนี้นักท่องเที่ยวที่อยู่ในหลวงพระบางยังมีความสะดวกสบายในการเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยว โดยอาศัยข้อมูลการบอกระยะทางของแหล่งท่องเที่ยว 4) ด้านการจัดการ กิจกรรมอนุรักษ์และส่งเสริมประเพณีใส่บาตรข้าวเหนียวมีความสำคัญดึงดูดความสนใจต่อนักท่องเที่ยวทั้งภายในและภายนอกประเทศ ชุมชนในท้องถิ่นมีรายได้ การสร้างกฎระเบียบในการใส่บาตร ทำให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย การจัดระเบียบสถานที่สำหรับขายของใส่บาตรทำให้การจัดระบบการพัฒนาการท่องเที่ยวดีขึ้น ซึ่งผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวและผู้นำสามารถท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. เชิงนโยบาย การอบรมไกด์นำเที่ยว ทำให้ไกด์มีประสิทธิภาพควรกำหนดเป็นนโยบายให้หน่วยงานได้มีการดำเนินการอบรมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
2. เชิงปฏิบัติ สามารถเป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้กับพื้นที่อื่นๆ ภาครัฐควรร่วมมือกับภาคเอกชน ในการจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับการบริการแหล่งท่องเที่ยว การบริหารจัดการ การเป็นเจ้าภาพที่ดี ให้อย่างต่อเนื่องทุกปีควรมีการติดตามประเมินผลหลังจากที่มีการนำรูปแบบไปใช้ และศึกษารูปแบบการจัดการเพิ่มเติมตามความต้องการให้ทันสมัยกับความต้องการของทุกฝ่าย
3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการวิจัยและพัฒนาการบริหารจัดการตามรูปแบบที่ได้จากการวิจัยแต่ยังไม่ได้ดำเนินการพัฒนา และควรวิจัยและพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวชมงานประเพณี และการท่องเที่ยวชมวิถีชีวิต

เอกสารอ้างอิง

- เกศินี พรหมบุตร. (2555). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
บุญคง คุณท้าว. (2006). การท่องเที่ยวและการคุ้มครองมรดกในตัวของเมืองโลก หลวงพระบาง
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. นครหลวงเวียงจันทน์: โรงพิมพ์ปานคำ.

- The Europeans. (2013). **Laos world best destination 2013**. Retrived November 12, 2013,From <http://www.bangkokpost.com/breakingnews/348822/european-tourism-council-to-give-laos-best-destination-award>.Tourism development.(2014).Tourism strategies for 2011-2020
- Tourism of world. (2010). **A model of cultural tourism**. Retrived November 12, 2013, from <http://tourismatbuu.wordpress.com>